

Medard Kehl,
Und Gott sah dass es gut sah. Eine Theologie der Schöpfung
(Unter Mitwirkung von Hans-Dieter Mutschler und Michael Siewernich),
Herder, Freiburg – Basel – Wien, 2006., str. 432.

Medard Kehl, njemački isusovac i dogmatičar iz Frankfurta, jedan je od vodećih katoličkih dogmatičara. Njegove knjige o eshatologiji i ekleziologiji još uvijek predstavljaju ponajbolje udžbenike na tomu području katoličke dogmatske teologije. Zanimljivo je primijetiti da su jedna i druga knjiga na određeni način otvorile novu epohu bavljenja tim temama te potaknule objavljivanje mnogih knjiga, studija i članaka o tim istim temama. To se slobodno može reći i o najnovijoj knjizi Medarda Kehla „Teologija stvaranja“, koju sada kanimo predstaviti, jer je nakon njezina objavljivanja uslijedio već povelik broj knjiga o toj i sličnoj problematici.

Kako sam autor ističe u Predgovoru, knjiga je plod dugogodišnjega predavanja o toj temi na Filozofsko-teološkoj školi sv. Jurja u Frankfurtu. U tom smislu ona predstavlja, kao i prethodne dvije knjige o eshatologiji i ekleziologiji, prvenstveno udžbenik za studente teologije, ali i za sve one koji žele upoznati kršćansku teologiju stvaranja. Za razumijevanja cjelokupnoga djela važne su sljedeće misli iz uvoda u knjigu. U uvodu Kehl opisuje tri temeljne zadaće kršćanske teologije stvaranja: 1. ona izražava sveobuhvatno poimanje stvarnosti: biti u odnosu s Bogom; 2. teologija stvaranja mora se promatrati kao dio teologije objave. To konkretno znači da teologija stvaranja nije samo objekt mitskoga ili filozofskoga tumačenja svijeta, već ponajprije objekt kršćanske vjere u Boga koji objavljuje i priopćuje sama sebe. U tom smislu teologija stvaranja pripada povijesti spasenja; 3. u kršćanskoj teologiji stvaranja prisutna je trajna napetost između općenitog religijskoga ili filozofskoga tumačenja svijeta (svijet kao

djelo transcendentne stvoriteljske moći) i posebnoga iskustva spasenja u izraelskom narodu (svijet kao Jahvino djelo, djelo Boga Izraela i Oca Isusa Krista). Teologija stvaranja oduvijek je smatrala važnim ne zapostaviti ni jedno ni drugo tumačenje svijeta. Kehlova knjiga također nastoji uzeti u obzir i jedan i drugi aspekt.

Cjelokupno Kehlovo djelo podijeljeno je u pet cjelina: sadašnjost – današnja življena vjera u stvaranje; mjerodavno izvorište – biblijsko svjedočanstvo o vjeri u stvaranje; promjenjivi identitet – vjera u stvaranje nasuprot velikim povijesnim izazovima; sustavna dosljednost – promišljanje o načelima vjere u stvaranje; prokušanost u dijalogu – neka kršćanska vjera u stvaranje u kontekstu današnjega društva.

U uvodu knjige Kehl pojašnjava temeljne pojmove kršćanske teologije stvaranje te različite simbole stvaranja u drugim kulturalnim izričajima (iskustvo prirode, umjetnost, društvo, osobne odnose). Zanimljivo je da prva cjelina knjige ne započinje biblijskom analizom teologije stvaranja, kako je uobičajeno u većini traktata, već s liturgijom Vazmenoga bdijenja. Prema Kehlu, liturgija Vazmenoga bdijenja predstavlja danas kršćansko konkretno življenje i slavljenje vjere u stvaranje. Potom se progovara o vjeri u stvaranje u Vjeroispovijesti, u Četvrtoj euharistijskoj molitvi te u drugim kontekstima čovjekova života. Druga cjelina nudi opširan prikaz biblijskoga poimanja teologije stvaranja.

Prema Kehlu, bit kršćanskoga shvaćanja svijeta, kao stvorene stvarnosti, sažima sv. Toma Akvinski, za kojega je stvorenje „verbum verbi“, riječ Riječi, riječ božanskoga utjelovljenog Logosa. Treći dio knjige predstavlja teologiju stvaranja kroz povijest, pri čemu se autor zadržava na četiri velika teologa: Irenej Lyonski, Augustin, Toma Akvinski i Romano Guardini. U četvrtom dijelu promišljaju se klasične teme teologije stvaranja: odnos Boga prema stvorenju; Božje djelovanje u svijetu, teodicejska problematika te istočni grijeh. Temu istočnoga grijeha Kehl je prepustio svom kolegi Michaelu Sievernichu, koji je napisao cijelo poglavlje. Peti i završni dio knjige posvećen je teologiji stvaranja u kontekstu današnjih čovjekovih pitanja: prirodoslovne znanosti i teologija stvaranja (poglavlje je napisao Hans-Dieter Mutschler), prirodno-religiozna duhovnost stvorenja (Matthew Fox), ekološka etika i teologija stvaranja, te na koncu vrlo jasan i sažet prikaz sličnosti i razlika između kršćanskoga i islamskoga poimanja stvaranja.

Kehl završava knjigu s parenezom sv. Ireneja Lyonskoga o teologiji stvaranja.

Cjelokupno je djelo pregledno i lako čitljivo. Donosi popis najnovije literature iz teologije stvaranja te predstavlja izvrstan prikaz kršćanske teologije stvaranja.

Ivica Raguž